

Beslut: 2008-01-21

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 9 november 2007

Saken

Rätt till svenskt studiestöd för EU-
medborgare

Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN, som är medborgare i Danmark, ansökte om studiemedel för studier på religionsvetenskapliga programmet vid A-stads universitet under tiden den 31 augusti 2007 – den 6 juni 2008. NN uppgav att NN började studera i Sverige i augusti 2002 och att NN då pendlade från Danmark. I februari 2003 flyttade NN till Sverige och NN studerar fortfarande. Från och med mars 2007 har NN arbetat som vikarie vid en förskola i A-stad.

CSN avslag NN:s ansökan med motiveringen att NN inte är svensk medborgare och inte uppfyllde villkoren för studiemedel enligt bestämmelserna om grundläggande rätt till svenskt studiestöd eller enligt bestämmelserna i EG-rätten.

NN överklagade CSN:s beslut den 30 november 2007 och anförde bl.a. följande. NN har fått information om att den som har pluggat eller vistats i Sverige under minst fem år kan ansöka om dispens för de månader som han eller hon inte har haft fast bostad i Sverige. Det första halvåret pendlade NN mellan Sverige och Danmark och först i februari 2008 har NN haft permanent bostad i Sverige i fem år.

CSN överlämnade ärendet den 10 december 2007 och anförde bl.a. följande i ett yttrande. Enligt ansökan kom NN till Sverige i augusti 2002. NN har dock uppgett att NN bosatte sig i Sverige i februari 2003, vilket även styrks av att NN varit folkbokförd i Sverige sedan den 1 februari 2003. Under perioden augusti 2002 – februari 2003 har NN studerat i Sverige men varit bosatt i Danmark och pendlat till studieorten i Sverige. CSN bedömer att denna tid inte kan tillgodoräknas för upparbetande av

permanent uppehållsrätt. NN har inte varit bosatt här i minst fem år och har därför inte permanent uppehållsrätt i Sverige. NN har inte varaktig anknytning till Sverige eftersom NN inte har arbetat eller motsvarande i Sverige i minst två år. NN redovisar visserligen arbete i Sverige men NN:s studier kan inte ses som en vidareutbildning inom NN:s yrkesområde och NN kan därmed inte beviljas rätt till studiestöd enligt EG-rätten.

NN har beretts tillfälle att komma in med synpunkter på CSN:s yttrande, men inte avhörts.

Författningsbestämmelser

Av 1 kap. 5 § studiestödslagen (1999:1395) framgår att utländska medborgare med permanent uppehållsrätt i Sverige och som kan härleda rättigheter i fråga om sociala förmåner från EG-rätten ska, när det gäller rätt till studiestöd, jämföras med svenska medborgare.

Av 3 kap. 4 § samma lag framgår att studiemedel får lämnas till studerande som inte är svensk medborgare, om den studerande

1. är bosatt i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, samt
 2. har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här.
- Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 § utlänningslagen (2005:716) som fått en varaktig anknytning till Sverige.

Studiemedel får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 inte är uppfyllt, om det finns särskilda skäl för det.

Av 1 kap. 4 § första och andra styckena, 5 § första stycket och 6 § första stycket framgår att vissa utländska medborgare ska jämföras med svenska medborgare.

Av 6 § CSNFS 2006:7 framgår att den studerande för att på grund av förvärvsarbete uppfylla villkoret om en varaktig anknytning, efter den senaste inresan till Sverige i syfte att bosätta sig här ska

1. ha vistats i landet under en sammanhängande tid om minst två år, och
2. under vistelsen ha förvärvsarbetat i landet minst två år, på minst halvtid.

Av 8 § CSNFS 2006:7 framgår att den studerande ska efter den senaste inresan till Sverige i syfte att bosätta sig här

1. ha vistats i landet under en sammanhängande tid om minst två år, och
2. sedan minst två år vara sambo eller gift och sammanboende med en svensk medborgare eller en person som uppfyller förutsättningarna för rätt till studiestöd i 2 kap. 4 § andra–fjärde styckena eller 3 kap. 4 § andra–fjärde styckena studiestödslagen.

Enligt 3 a kap. 6 § utlänningslagen har en EES-medborgare som har vistats lagligt i Sverige utan avbrott under minst fem år permanent uppehållsrätt.

Undantag från ovan angivna föreskrifter kan även göras om den sökande kan härleda rättigheter från EG-rätten. Prövning enligt EG-rätten görs utifrån Rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet

inom gemenskapen. Av förordningen framgår bl.a. följande. För att en utländsk medborgare ska jämföras med svensk medborgare när det gäller rätt till studiestöd krävs att han eller hon har varit arbetstagare i Sverige eller bedrivit beskattningsbar verksamhet i Sverige som egenföretagare. Arbetet eller verksamheten ska ha haft en viss varaktighet och dessutom ha varit av tillräcklig omfattning. För att den som är arbetstagare eller egenföretagare i Sverige ska kunna jämföras med svensk medborgare, krävs dessutom att de planerade studierna avser en vidareutbildning inom det egna yrkesområdet. Under vissa förutsättningar kan den som drabbats av ofrivillig arbetslöshet behålla sin ställning som arbetstagare eller egenföretagare och jämföras med svensk medborgare när det gäller en yrkesutbildning. Vidare framgår att barn till migrerande arbetstagare eller egenföretagare i Sverige ska jämföras med svenska medborgare.

Nämndens bedömning

NN är dansk medborgare och bosatt i Sverige. NN kan få svenskt studiestöd

- på grund av permanent uppehållsrätt, vilket innebär att NN ska ha vistats lagligt i Sverige utan avbrott i fem år
- på grund av uppehållsrätt och varaktig anknytning genom arbete eller sammanboende, eller
- på grund av särskilda skäl till undantag

Enligt utlänningslagen har en EES-medborgare som vistats lagligt i Sverige utan avbrott i minst fem års tid permanent uppehållsrätt i Sverige. Den nuvarande utlänningslagen har sin grund i bl.a. Europaparlamentets och Rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004. Av artikel 17 i detta direktiv framgår bl.a. att permanent uppehållsrätt bör föreskrivas för alla unionsmedborgare som har varit stadigvarande bosatta i den mottagande medlemsstaten i enlighet med direktivet utan att bli utvisade. Avsikten med reglerna är således att tillförsäkra rättigheter till EES-medborgare som är stadigvarande bosatta i Sverige. NN flyttade till Sverige i februari 2003 och NN har därmed inte permanent uppehållsrätt i Sverige.

NN uppfyller inte heller förutsättningarna för uppehållsrätt tillsammans med varaktig anknytning eller samhällsintegration i Sverige för att kunna beviljas studiestöd. Det har inte heller framkommit särskilda skäl till undantag.

För att den som är utländsk medborgare ska kunna jämföras med svensk medborgare när det gäller rätt till studiestöd krävs, enligt EG-rätten, att han eller hon har varit arbetstagare i Sverige eller bedrivit beskattningsbar verksamhet i Sverige som egenföretagare samt att det föreligger ett innehållsmässigt samband mellan det arbete som bedrivits i Sverige och de planerade studierna.

Enligt den ovan angivna förordningen av den 15 oktober 1968 krävs att arbetet eller verksamheten ska ha haft en viss varaktighet och dessutom ha varit av tillräcklig omfattning samt att de planerade studierna avser en vidareutbildning inom det egna yrkesområdet. NN redovisar arbete vid en förskola i Sverige. Den utbildning som NN ansökt om studiemedel för kan inte ses som en vidareutbildning inom detta yrkesområde.

Mats Törnered

Cecilia Hedenström

Beslut har fattats av Bertil Ekholm, ordförande i nämnden, Charlotte Waas, vice ordförande, Mats Törnered, direktör, samt ledamöterna Marie-Louise Holmberg, Kenth Laurell (ersättare för Susanna Hansson), Margareta Lindhagen. Ulrika Lindmark och Christian Sjöstrand.

Föredragande: Cecilia Hedenström

Kopia till CSN